

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

Sayı: 12 • Aralık 2025 • 287-294
Issue: 12 • December 2025 • 287-294

Şifa Peşinde: Modern Bireyin Spiritüel Arayışı

Küçükcan, Ö. U. (2024). *Şifa peşinde: Modern bireyin spiritüel arayışı*.

Konya: Çizgi Kitabevi (128 s.)

Küçükcan, Ö. U. (2024). *In search of healing:*

The spiritual quest of the modern individual.

Konya: Çizgi Bookstore (128 p.)

ISBN: 978-625-396-274-6

Şeyma Akbalık

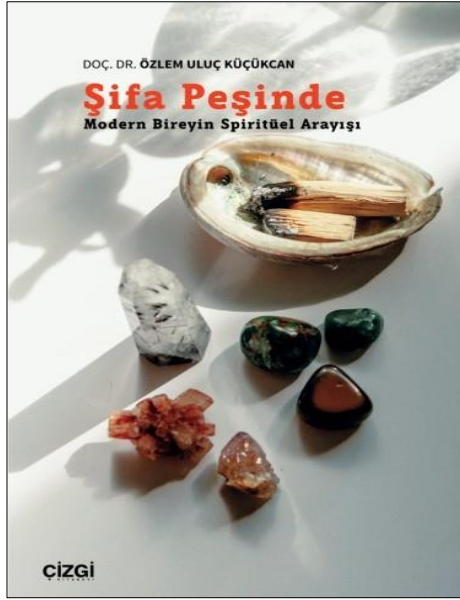
Yüksek Lisans Öğrencisi | MA Student
Marmara Üniversitesi | Marmara University

✉ akbalik.seyma@gmail.com | 0000-0007-1876-5844
İstanbul | Türkiye

<https://doi.org/10.59379/tdpd.1783533>

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

Makale Bilgisi	Article Information
Makale Türü • Article Type	Kitap İnceleme • Book Review
Geliş Tarihi • Received	13 Eylül 2025 • 13 September 2025
Düzeltilme Tarihi • Revised	19 Kasım 2025 • 19 November 2025
Kabul Tarihi • Accepted	25 Kasım 2025 • 25 November 2025
Yayın Tarihi • Published	30 Aralık 2025 • 30 December 2025
Değerlendirme • Review	Çift Taraflı Kör • Double-Blind
Hakem • Peer-Review	Dış-Bağımsız • External-Independent
Benzerlik Taraması • Similarity Check	Tamamlandı • Completed
Etik Onay • Ethical Approval	Etik Gerekmez • Ethics Not Required
Çıkar Çatışması • Conflict of Interest	None • Yok
Finansman • Funding	Finansman Yok • No Funding
Lisans • License	Creative Commons BY-NC 4.0
Dergi İletişim • Journal Contact	https://dergipark.org.tr/pub/tdpd

Ö z e t

Bu kitap, modern bireyin yaşamında belirginleşen anlam arayışını, geleneksel dinî yapıların dönüşümünü ve spiritüel yönelimlere yönelik artan ilginin arkasındaki psiko-sosyal nedenleri eleştirel bir çerçevede incelemektedir. Eserin temel amacı, giderek popülerleşen spiritüel akımların dışsal ve biçimsel özelliklerinden ziyade, bu yaklaşımların arka planındaki felsefi zemini ve bu zeminin toplumsal etkiler bağlamında ortaya çıkan perspektiflerini analitik biçimde ortaya koymaktır.

A n a h t a r K e l i m e l e r

Din psikolojisi • Anlam arayışı • Ezoterik astroloji
Yeniçağ akımları • Spiritüellik

A b s t r a c t

This book offers a critical examination of the meaning-seeking processes that have become increasingly evident in the lives of contemporary individuals, the transformation of traditional religious structures, and the psychosocial factors driving the growing interest in spiritual orientations. Its primary aim is not to address the external or formal characteristics of popular spiritual movements, but rather to analytically elucidate the philosophical foundations underlying these approaches and the perspectives that emerge from them within their broader social context.

K e y w o r d s

Psychology of religion • Search for meaning • Esoteric astrology
New age movements • Spirituality

Doç. Dr. Özlem Uluç Küçükcan, 2003 yılında İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünde lisans eğitimini tamamlamıştır. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Sosyolojisi Anabilim Dalı'nda “*Yeni Dini Hareketler*” başlıklı teziyle yüksek lisans eğitimini, 2011 yılında ise Marmara Üniversitesi'nde “*Kamusal Alanda Din*” başlıklı teziyle doktora eğitimini tamamlamıştır. Küçükcan şu an Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Çeşitli uluslararası yaz okullarında din sosyolojisi alanında önde gelen isimlerden dersler alan Küçükcan son dönemde Japonya ve Endonezya'da Şinto, Hindu ve Budist Tapınaklarında araştırmalarını sürdürmektedir.

Tarih boyunca insanlıkla birlikte var olan din, günümüze kadar bütün toplumların ihtiyaç duyduğu anlam kaynağı olarak varlığını sürdürmektedir. Modernleşme ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte, bilim günümüz dünyasında hâkimiyetini ilan edince, din de bu durumdan olumsuz şekilde etkilenmiştir. Modern bireyin her türlü ihtiyacını ve problemini çözdüğü düşünülen bilim, zaman geçtikçe bireylerin dinden ümidini kesmesine yol açmıştır. Fakat bu etki bumerang misali geri dönmüş ve modern insan, bilimin de çözüm bulamadığı hususlarda yeni bir arayışa yönelmiş, bu durum yeni dini hareketlerin ortaya çıkışına zemin hazırlamıştır. Yeni dini hareketler, geleneksel dinlerin toplumsal etkisinin zayıflamasıyla ortaya çıkan boşlukta kendine yer bulmuştur. Dini karakterler içeren ve bir karşı kültür özelliği taşıyan bu akımlar eleştirdikleri noktalarda geleneksel dinlere benzemiş ve bu nedenle özgürlükçü bireyin ilgi alanının dışına çıkmıştır. Bu bağlamda ele aldığımız kitabın konusu olan yeni spiritüel yaklaşımlar, günümüz insanı için son kaçış noktası olarak alanda kendine yer edinmektedir.

İncelediğimiz bu eser; giriş, üç bölüm ve değerlendirme kısmından oluşmaktadır.

Giriş (ss. 7-17) bölümü; kitabın yazılış amacı, kullanılan yöntem ve spiritüel akımların arttığı günümüz toplumunun dine bakışına dair kısa bir değerlendirme sunmaktadır. Yazar, çalışmanın temel amacı olarak günümüzde astroloji gibi spiritüel akımlara yönelik artan ilginin arkasındaki temel felsefeyi ve bu akımlara ilgi duyan bireylerin bakış açılarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Modern bireyin spiritüel deneyimleri nasıl benimsediğini ve deneyimleri dijital platformlarda nasıl tükettiğini inceleyen yazar, çalışmasında yöntem olarak katılımcı gözlem metodunu kullandığını belirtmektedir. Modern dünyada varlığını sürdüren bireyler, yaşamlarına dair bir anlam arayışına girmektedir. Bu arayışı ‘iyi oluş’

(well-being) kavramıyla birlikte yürütmeleri ise, kendilerine farklı reçeteler sunan spiritüel akımlara yönelmelerinin temel sebepleri arasında görülmektedir. Yazar, katıldığı karma ve okült astroloji eğitimleri, seminerler ile sohbet gruplarındaki gözlemleri doğrultusunda şekillendirdiği bu kitabı, spiritüel yaklaşımların ileriye yönelik etkilerine de ışık tutmak amacıyla hazırladığını ifade etmektedir.

Yazarın ifadesiyle kitap, “*dijitalleşme çağında New Age hareketinin özünde yer alan şifa arayışı ve inançların geleceği konusunu ele almaktadır.*”

Birinci Bölümde (ss. 19-42), “*Yeni Sinamalar: Dijitalleşen Dünyada Anlam Arayışı*” başlığı ile Küçükkan, insanların hayatlarındaki zorlukları kolaylaştıran ve günümüzde her türlü problemin çözümünde en temel başvuru kaynağı olan teknolojinin, insanın anlam arayışında ne kadar etkili olduğunu vurgulamaktadır. 21. Yüzyılın kırılma noktalarından biri olan Covid-19 pandemisi, bireylerin hayata bakış açıları, değer yargıları ve yaşama dair tutumlarında büyük değişimlere yol açmıştır. Bilim çağından beklenen çözümün gecikmesi ise insanların kaygılarının artmasına sebep olmaktadır. Belirsizliğin hâkim olduğu bu süreçte kaygılı ruh haline sahip insanlar için tutunacak bir dal olarak spiritüel akımlar ön plana çıkmıştır. Dijitalleşen dünyada eğitimden iş hayatına, sosyal hayattan spiritüel arayışlara kadar pek çok şey çevrim içi âleme taşınmıştır. Bireysel ümitsizlik ve kaygılardan yola çıkılarak, bireylerin dijitalleşme sürecinde maneviyatlarını yeniden yapılandıkları gözlemlenmektedir.

İnsanoğlu, doğasında bulunan merak duygusunu soru sorarak gidermeye çalışmaktadır. Bu bağlamda varoluşsal anlam arayışı, insanın dünyada bulunma amacını sorgulamasına sebep olmuş; bu sorgulama ise insanın, yeryüzünde var olduğu andan itibaren kendini tanıma yolculuğunu anlamlandırma çabasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Anlamlandırma sürecinde belli başlı mekanizmalara ihtiyaç duyan bireyler, bazı dönemlerde bu ihtiyacı din ve dini otoriteler aracılığıyla sağlarken, bazı dönemlerde ise bilimsel yaklaşımlarla sağlamışlardır. Fakat 21. yüzyılda bilimin de ölüm karşısında teselli sunma, ruhsal tatminsizliği giderme ve varoluşsal boşluğu doldurma gibi bazı temel problemlere çare bulamaması, bireyleri yeni spiritüel akımlara yöneltmiştir. Yazar, modernleşen toplumda bireylerin maneviyatlarındaki dönüşümü ve spiritüel akımlara olan ilgi artışını, geleneksel din anlayışındaki değişimle birlikte değerlendirmektedir. Spiritüellik kavramı ile dindarlığı karşılaştırarak; bireyselleşmenin artmasıyla birlikte, geleneksel ve formel dini yaşantıların özgürlüklerini kısıtladığını düşündükleri için bireylerin yeni dini yapılarla yöneldiklerini ifade etmektedir. Bu bağlamda Küçükkan, oluş-

turulan yeni dini yapılanmaların spiritüel bir alan oluşturduğunu ve bireylerin de istedikleri şekilde ‘seçici müşteri’ vasfıyla bu pazardan kendilerine bir seçki hazırladıklarını vurgulamaktadır.

İkinci Bölüm (ss. 43-65) “*Yeni Yönelişler ve Kişisel Şifa Arayışları*” başlığı altında, New Age akımı ve akım içerisinde yer alan şifa tekniklerini incelemektedir. Yazara göre, 1950’li yıllarda iki dünya savaşını ardında bırakan toplumlar, geleneksel inanç ve değerler konusunda otorite kaybı yaşamış; pozitivist paradigma ise bu boşluğu dolduramamıştır. Bu dönemde ortaya çıkan yeni dini hareketler geleneksel inançların da bilimin de sunamadığı manevi tatmini sunma iddiasıyla gelişmeye başlamıştır. Dini karakterler içeren ve bir karşı kültür hareketi olarak ortaya çıkan yeni dini hareketler sürecin devamında eleştirdikleri noktalarda geleneksel inançlara benzemeye başlayarak bireylerin farklı bir yaklaşıma yönelmesine neden olmuşlardır. Bu bağlamda yeni dini hareketlerle aynı zamanda ortaya çıkan New Age akımı modern dünyanın çoğulcu karakterine uygun bir biçimde gelişmeye başlamıştır. Doğu mistisizmi ve Batı psikolojisini sentezleyen bu eklektik yaklaşım, bir din olmaktan ziyade bir düşünce sistemi olarak kendini tanıtmaktadır. New Age, geniş bir inanç ve dini pratik havuzundan yararlanması; farklı din, kült ve mistik öğelerden çeşitli unsurları bir araya getirmesi bakımından şemsiye kavram niteliği taşımaktadır. Yazar, öğretinin temelinde yer alan; Tek Tanrı, Reenkarnasyon ve Tekâmül kavramlarına özellikle vurgu yapmaktadır.

Bireysel ruhsal gelişime önem verilmesi ve holistik sağlık anlayışının benimsenmesi, akımın temel özellikleri arasında bulunmaktadır. Bu bağlamda ele alınan şifa teknikleri de bireyin yalnızca fizyolojik bir varlık olmadığını; beden, zihin ve ruhun üçlü bir sistem olarak birlikte hareket ettiğini kabul etmektedir.

Yazar, kişisel şifa arayışlarının temelinde, New Age akımının sadece bedensel bir omurganın değil, aynı zamanda enerji sistemi olarak işleyen ruhsal bedenin de anatomisinde astral bir omurgaya sahip olduğu ön kabulünden hareket ettiğini ifade etmektedir. Bu bölümde ele alınan alternatif şifa yaklaşımları, insan vücudundaki enerji merkezlerinde oluşan tıkanıklıkları gidermek ve yaşam enerjisinin akışını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Holistik bir anlayışa sahip olan akım, ruhsal anlamdaki enerji tıkanıklıklarının bedene de yansıdığını savunmaktadır. Bölümün devamında Küçükcan, astrolojik eğitimde söz edilen çeşitli enerji çalışmalarına yer vermiştir. Ele alınan çalışmalar arasında; biyoenerji tekniği, reiki, kukai, theta healing, access the bar ve eft (emotional freedom technique) yer almaktadır. Bu tekniklerin ortak noktası, bireydeki enerji bloklarını gidermeyi hedeflemeleridir.

Üçüncü Bölüm (ss. 67-118) “*Ezoterizm ve Şifa*” başlığıyla sunulmuştur. Bu bölümde yazar, okült eğitimlerin temelinde var olan New Age öğretilerine dair bir bakış açısı sunmakta; ezoterik astroloji üzerinden bu sistemi açıklamaktadır. Okült eğitimlerin daha çok astroloji temelli olduğu vurgulanmakta ve bu doğrultuda astroloji bilimi merkeze alınmaktadır.

Astroloji kitapta, “gezegenlerin birbirlerine olan açı değerleri ile yıldızlar ve gezegenler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu geometrik kombinasyonların yorumlanma biçimi” (s. 69) şeklinde tanımlanmaktadır. Ayrıca yazar, astrologların “Gökte ne varsa yerde de o vardır” ilkesiyle hareket ettiklerini belirtmekte ve astrolojinin temel amacını ise bireyin ‘iyi oluş’ haline yardımcı olmak ve onun anlam arayışına kılavuzluk etmek olarak açıklamaktadır.

Bu bölümde Küçükcan, klasik astrolojiden ziyade daha çok ezoterik astroloji yaklaşımına odaklanmıştır. Ezoterik astroloji, klasik astrolojiden farklı olarak daha derin ve içsel bir bakış açısıyla bireyin hayatta var olma amacını ve karmik geçmişini anlamlandırmaya çalışır. Bu sistemde, bireyin natal (doğum) haritasına dair bilgi edinmesi ve bunu değiştiremeyeceği ön kabulüyle hareket etmesi gerekmektedir. Çünkü sisteme göre, bedenlenme olmadan önce yaşam planı belirlenmiştir. Astrolojinin buradaki işlevi, bireyin tekâmül yolculuğunu yine bireyin kendi irade ve gayretiyle kolaylaştırmasını sağlamak ve dharmasını (ruhsal görev) gerçekleştirmesine yardımcı olmaktır.

Ezoterik astrolojinin eklektik ve senkretik yapısına dikkat çeken yazar, bu sistemin pek çok dini ve düşünsel sistemden yararlanarak kendi sistemini oluşturduğunu belirtmektedir. Örneğin, reenkarnasyon ve karma inançlarının Hinduizm ve Budizm öğretilerinden; sembolleştirme ise Jung’un arketip hipotezinden etkilendiğini belirtmektedir. Kitapta sembolleştirmeye dair örnekler arasında; gezegenler, burçlar, sayılara kutsallık atfedilmesi, mitolojik öğeler, peygamberler (ruhsal rehber) ve Mesih inancı geçmektedir. Ezoterik astroloji eğitimlerinde yalnızca doğum haritalarının yorumlanması değil, aynı zamanda gezegen hareketlerinin bireylerin yaşamındaki sembolik anlamlarının öğrenilmesi ve kişinin ne zaman, nerede, nasıl davranması gerektiğine dair bir yol çizilmesi de hedeflenmektedir. Son olarak yazar, eğitimde verilen temel bakış açısından bahsederek, astrolojinin bazı çevrelerce sihirli bir değnek etkisi olarak görülmediğini belirtmektedir.

Yazar, üçüncü bölümün ikinci kısmında ele aldığı okült çalışmaların, sistemin işlevsel yönünün görünür kısmını yansıttığını belirtmektedir.

Küçükcan, bu çalışmada ezoterik astrolojinin temelinde yatan felsefeyi ve inancı tanımlamayı; bu doğrultuda okült bilgiye dayalı eğitim içeriğini ele almayı amaçladığını belirtmektedir. Bundan dolayı ritüel uygulama boyutuna bu kısımda ayrıntılı olarak yer vermemiş, uygulamaları kısaca tanıtmakla yetinmiştir.

Farklı eğitimlerden yola çıkılarak hazırlanan çalışmada, okült eğitimlerin başlangıçta frekansa vurgu yaptığı belirtilmektedir. Frekans çalışmalarının amacı, kişinin ruhsal sistemindeki enerjiyi yükseltmektir. Eğitim, bireyin şifalanma yolculuğunda kendisinin bizzat başrol oynaması gerektiğini; kendi haritasının vaadine yönelik hazırlanan uygulamaların bir başkası tarafından gerçekleştirilemeyeceğini vurgulamaktadır.

Eserde yer alan uygulamalar arasında, dilin vibrasyon özelliğini kullanan mantra ve esma çalışmaları; bedenın enerji akışının sağlanması amacıyla parmakların belirli şekillerde birleştirildiği mudra uygulaması ve geometrik şekillerin kullanılmasıyla oluşturulan yantra çalışmaları yer almaktadır. Yazar, yantranın bir bakımdan mantarının görünür biçimi olarak tanımlandığını ifade etmektedir. Renklere büyük bir önem atfeden okült astroloji, enerji çakralarını çalıştırmak amacıyla farklı renkleri kullanmaktadır. Tarot ve sembol kartları ise görseller üzerinden uygulanan telkin araçları olarak tanıtılmakta, temelinde bilinçaltı yönlendirmesi olan tarot kartlarının günümüzde de çok fazla kişi tarafından kullanıldığı belirtilmektedir. Küçükcan, eğitimde kristaller ve değerli taşlara yönelik yaklaşımın, klasik astrolojide görüldüğü gibi yalnızca burçlara uygun taşlara karar verilmesi gibi basit bir şekilde ele alınmadığını belirtmektedir. Ezoterik astrolojinin benimsediği holistik tıp anlayışının taşları alternatif bir şifa kaynağı olarak değerlendirdiğini vurgulamaktadır. Yine aynı doğrultuda bireyin haritasındaki gezegen yerleşimlerinin hastalıkların tespitinde kullanılması da oldukça dikkat çekici bir uygulama olarak sunulmaktadır.

Yazar, okült astroloji eğitiminde yer alan şifa uygulamalarının içeriğini ele alarak genel hatlarıyla tanıtmaya çalışmıştır. Eğitimin içeriğine dair yaptığı değerlendirmede ise, new age yaklaşımının kişilerin bireysel kurtuluşunu ön planda tuttuğunu, eğitimde aktarılan bilgilerin ise bireylere bir yönden kendilerinin doktoru olabilecekleri yöntemler sunduğunu belirtmektedir.

Son bölümde ise (ss. 119-123) yazar çalışmanın genel bir değerlendirmesini sunmuş ve anlam arayışı her daim süren modern insanın, kendisini belirsizliklerden kurtarmayı vadeden manevi arayışlara yönelmesinin dijitalleşme ile daha farklı bir boyut kazandığını belirtmiştir. Yazar,

geleneksel dini öğretiler ve pozitivist paradigmanın yerini kısmen ezoterik felsefelere bıraktığını; bu yaklaşımların kendilerini bir din olarak sunmaktan ziyade yaşamı anlamlandırmaya yönelik kişiye özel yaklaşımlar barındırmasının bireyleri kendisine daha çok çektiğini vurgulamaktadır. Buna ek olarak, yazar bu tarz yaklaşımların Tanrı inancını da içinde bulundurmaları nedeniyle meşruiyet kazandığını ve gelecekte bu tür akımların daha fazla destekçi bularak etkilerini daha da güçlendireceğini öngörmektedir. Aynı zamanda bu ilerleyişin pozitif yönde ve tek taraflı olmayacağı, geleneksel dini inanışlara sahip bireylerin belirli noktalarda bu akımlara karşı çıkabileceğinin göz ardı edilmemesi gerektiğine dikkat çekmektedir. Son olarak, şifa çalışmalarının yoğun olarak ele alındığı bu tür new age inançlarının tüm insanlığa yayılmayacağını fakat belirli kitlelerin de bu öğretileri daha ileri boyutlara taşıyacağını ifade etmektedir.

Sonuç olarak; incelenen eser hakkında genel bir değerlendirme yapılabileceği olursa:

(a) *Güçlü yönleri:* (i) Modern dünyanın çoğulculuğu içinde yer alan bireylerin anlam arayışı yolculuklarında sığındıkları bir liman olan spiritüel akımları kapsamlı ve sistematik bir şekilde ele alması, eserin literatüre özgün bir bakış açısı ve önemli bir katkı sunduğunu göstermektedir. (ii) Kitap, oldukça yalın ve anlaşılır bir dil kullanılarak kaleme alındığından hem akademik kitleye hem de genel okuyucuya hitap etmektedir. (iii) Eserde, ezoterik astrolojinin temel karakteristikleri ile uygulamalarına odaklanılması konuya ilgi duyan okurlara başlangıç rotası çizmektedir. (iv) Spiritüel akımlara ait uygulamalara genişçe yer verilmesi, bu alana ilgi duyan okuyucuları araştırma yapmaya teşvik etmektedir.

(b) *Zayıf yönleri:* (i) Ezoterik astroloji eğitimlerinin bir toplamı olarak sunulan eserde, aktarılan verilerin hangi tarihlerde, hangi platformlarda elde edildiğine dair bilgi verilmemesi ve bunlara erişimin olmaması kitabın yönteminin bilimsel açıdan zayıf kalmasına neden olmuştur. (ii) Eserde ele alınan bazı kavramların yüzeysel olarak işlenmesi uygulamaların nasıl yapıldığına dair okuyucuda soru işaretleri bırakmaktadır.

(c) *Geliştirilebilir Yönleri:* (i) Eserde yer verilen uygulamaların görsel formatlarda sunulması, okuyucuların bu uygulamaları daha kolay anlamasına olanak sağlayacaktır. Bu görseller, özellikle karmaşık şifa tekniklerinin daha anlaşılır hale getirilmesinde etkili olacaktır. (ii) Değerlendirme bölümünde yazarın görüşünün elde edilen bulgulara dayandırılmaması ve kısa tutulması, eserin sonuç bölümünün yüzeysel kalmasına neden olmuştur. Bu bölüm toplanan verilerle sonraki baskılarında daha da zenginleştirilebilir.